

TURKEY RIGHTS MONITOR

Sayı 62 | 23-29 Ağustos 2021

KEYFİ GÖZALTI VE TUTUKLAMALAR

Hafta boyunca savcılar en az 76 kişi hakkında Gülen hareketiyle irtibatlı oldukları gerekçesiyle gözaltı kararı verdi. Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklama Çalışma Grubu (WGAD) tarafından Ekim 2020'de yayımlanan bir [görüş belgesinde](#) söz konusu grupla bağlantılı olduğu iddia edilen kişilerin geniş çaplı ve sistematik olarak hürriyetinden mahrum bırakılmasının insanlığa karşı suç teşkil edebileceği belirtildi. Derneğimiz 15 Temmuz darbe girişiminden bu yana gerçekleşen Gülen hareketi bağlantılı toplu gözaltı uygulamalarını detaylı bir [veritabanı](#) vasıtasıyla sistematik olarak kayda geçirmektedir.

24 Ağustos: İzmir'de bir cezaevi yönetiminin şartlı tahliye hakkına ilişkin olarak mahkumlarla gerçekleştirdiği mülakatlar esnasında mahkumlara PKK liderine ilişkin görüşleri veya hangi peygamberi benimsedikleri gibi özel sorular [sorduğu](#) haberleştirildi.

ZORLA KAYBEDİLMELER

Hafta boyunca, 2016-2018 yılları arasındaki olağanüstü hal döneminde görevlerinden ihraç edilen ve sırasıyla 6 Ağustos 2019 ve 29 Aralık 2020 tarihlerinde ortadan kayboldukları ihbar edilen eski kamu çalışanları [Yusuf Bilge Tunç](#) ve [Hüseyin Galip Küçüközyiğit](#)'ten bir haber alınamadı. Tunç ve Küçüközyiğit'in ortadan kaybolması 2016 yılından bu yana yaşanan ve Türk hükümetinin dahil olduğuna dair güçlü bulgular içeren bir dizi zorla kaybedilme vakasının son örnekleri oldu.

25 Ağustos: HDP üyesi [Celalettin Yalçın](#), İstanbul'da kendini polis olarak tanıtan bir grup tarafından kaçırıldı ve işkenceye maruz bırakıldı. Yalçın ertesi gün İstanbul'da bir yol kenarında bırakıldı.

TOPLANTI VE ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ

23 Ağustos: İstanbul'da polis Boğaziçi Üniversitesi'ne cumhurbaşkanı tarafından atanan yeni rektöre karşı düzenlenen bir protestoya müdahale ederek sekiz öğrenciyi ve bir gazeteciyi [gözaltına aldı](#).

23 Ağustos: Mardin Valiliği il sınırları içerisinde 15 gün boyunca her türlü açık hava toplantı ve gösterisini [yasakladı](#).

23 Ağustos: Mardin'de bir ilçe kaymakamı, yerel bir doktorlar derneği tarafından düzenlenen Covid-19'a karşı aşılama kampanyasına, valilik tarafından çıkarılan 15 günlük açık hava toplantısı yasağını gerekçe göstererek [izin vermedi](#).

24 Ağustos: İstanbul'da bir mahkeme Mart 2021'de Uluslararası Kadınlar Günü vesilesiyle düzenlenen bir eylem sırasında cumhurbaşkanına hakaret ettikleri suçlamasıyla 17 kadın hakları aktivisti hakkında hapis cezası talep eden bir iddianameyi [kabul etti](#).

29 Ağustos: Hakkari Valiliği il sınırları içerisinde 15 gün boyunca her türlü açık hava toplantı ve gösterisini [yasakladı](#).

İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

23 Ağustos: Yargıtay bir [kararında](#), bir kamu görevlisine "hakaret" içeren bir sosyal medya mesajını retweetlemenin "hakaretin etkisini büyütmesi" nedeniyle suç teşkil ettiğine hükmetti.

24 Ağustos: İstanbul savcıları aktör Genco Erkal hakkında Twitter'da cumhurbaşkanına hakaret ettiği suçlamasıyla 4 yıl, 8 ay hapis cezası talep eden bir iddianame [hazırladı](#).

24 Ağustos: İstanbul savcılığı yazar Yavuz Ekinci hakkında 2013 ve 2014 yıllarında sosyal medyada Diyarbakır'daki Nevruz kutlamaları ve Suriye'deki Kürt kenti Kobani etrafındaki çatışmalar hakkında paylaştığı mesajlar nedeniyle iddianame [hazırladı](#).

24 Ağustos: İstanbul'da bir mahkeme Mart 2021'de Uluslararası Kadınlar Günü vesilesiyle düzenlenen bir eylem sırasında cumhurbaşkanına hakaret ettikleri suçlamasıyla 17 kadın hakları aktivisti hakkında hapis cezası talep eden bir iddianameyi [kabul etti](#).

25 Ağustos: İstanbul'da bir mahkeme kamu bankası Halkbank ve Galatasaray futbol takımını ilgilendiren bazı iddialara ilişkin haberlere [erişim engeli](#) getirdi.

25 Ağustos: Diyarbakır'da bir mahkeme Kürt sorununa ilişkin yayınlarıyla bilinen JinNews ve Etkin haber ajansı tarafından kullanılan web adreslerine [erişim engeli](#) getirdi.

25 Ağustos: Netflix'te yayınlanan bir Türk dizisinin, Türkiye Kültür Bakanlığı tarafından dizide yer alan bir eşcinsel karakterin senaryodan çıkarılmasının talep edilmesi üzerine, İspanya'da İspanyol oyuncular tarafından [yeniden çekildiği](#) haberleştirildi.

26 Ağustos: Artvin'de bir mahkeme vicdani retçi Şendoğan Yazıcı'yı zorunlu askerliğe karşı paylaştığı sosyal medya mesajlarında halkı askerlikten soğutmak, devlete ve yargı kurumlarına hakaret etmek ve terörizm propagandası yapmak suçlarından 42 ay, 6 gün hapis cezasına [mahkum etti](#).

26 Ağustos: Anayasa Mahkemesi bir kararında, gazeteci Halit Basık'a 2013'te kaleme aldığı bir köşe yazısı nedeniyle verilen hapis cezasının hak ihlali teşkil ettiğine [hükmetti](#).

27 Ağustos: Bir muhalefet milletvekili, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan tarafından cumhurbaşkanlığı döneminde "hakaret" suçlamasıyla 38.581 kişi hakkında hukuki işlem başlatıldığını, bu sayının kendisinden önceki beş cumhurbaşkanı döneminde toplam 1.716 olduğunu [raporladı](#).

YARGI BAĞIMSIZLIĞI VE HUKUK DEVLETİ

24 Ağustos: Bir gazetecinin köşe yazısına göre 2019 yılında ana muhalefet lideri Kemal Kılıçdaroğlu'na fiziksel saldırıda bulunan bir saldırganı serbest

birakmasıyla gündeme gelen savcı Mesut Güler Yargıtay'a [atandı](#).

24 Ağustos: İzmir'de bir cezaevi yönetiminin şartlı tahliye hakkına ilişkin olarak mahkumlarla gerçekleştirdiği mülakatlar esnasında mahkumlara PKK liderine ilişkin görüşleri veya hangi peygamberi benimsedikleri gibi özel sorular [sorduğu](#) haberleştirildi.

KÜRT AZINLIK

23 Ağustos: İstanbul'da bir mahkeme 20 Ağustos'ta tutuklu yakınlarına para gönderdikleri suçlamasıyla gözaltına alınan ve aralarında HDP üye ve yöneticilerinin de bulunduğu 25 kişiden 7'sinin tutuklanmasına [karar verdi](#), kalan 18 kişiyi serbest bıraktı.

23 Ağustos: Eski Şırnak Belediye Eş-Başkanı Serhat Kadirhan, 20 Ağustos günü gözaltına alınmasından üç gün sonra çıkarıldığı mahkemece [tutuklandı](#).

25 Ağustos: HDP üyesi [Celalettin Yalçın](#), İstanbul'da kendini polis olarak tanıtan bir grup tarafından kaçırıldı ve işkenceye maruz bırakıldı. Yalçın ertesi gün İstanbul'da bir yol kenarında bırakıldı.

27 Ağustos: Elazığ'da bir cezaevi yönetimi, aralarında eski milletvekili Leyla Güven'in de bulunduğu 9 mahkumun Kürtçe şarkı söyledikleri gerekçesiyle görüş haklarını [kısıtladı](#).

27 Ağustos: Şırnak'ta bir mahkeme HDP il yöneticisi Sabuha Akdağ hakkında kadın cinayetlerine ilişkin bir basın açıklamasında halkı kin ve düşmanlığa tahrik ettiği suçlamasıyla hazırlanan bir iddianameyi [kabul etti](#).

DİĞER AZINLIKLAR

26 Ağustos: Adana'da Alevi ailelere ait bazı evler çarpı işareti ve Alevilere yönelik nefret söylemi içeren yazılarla [işaretlendi](#).

CEZAEVİ KOŞULLARI

23 Ağustos: Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu, Kocaeli'de tutuklu bulunan dördüncü evre kanser hastası Ahmet Dizlek'in tedaviden mahrum bırakıldığını ve son sekiz aydır hastaneye götürülmediğini [duyurdu](#).

27 Ağustos: Elazığ'da bir cezaevi yönetimi, aralarında eski milletvekili Leyla Güven'in de bulunduğu 9

mahkumun Kürtçe şarkı söyledikleri gerekçesiyle görüş haklarını [kısıtladı](#).

27 Ağustos: Samsun'da bir cezaevi yönetimi nakiller sırasında çıplak arama dayatmasına direndikleri gerekçesiyle bazı mahkumları hastane sevkinden [mahrum bıraktı](#).

MÜLTECİLER VE GÖÇMENLER

23 Ağustos: Aşırı sağcı siyasetçi Ümit Özdağ, Afgan bir göçmen tarafından işletilen bir dükkanın resmini ve konumunu Twitter'da paylaşarak göçmeni [hedef gösterdi](#). Dükkanın sahibi Özdağ'ın tweeti nedeniyle dükkanının ismini değiştirmek [zorunda kaldı](#). Gelişme ülkede göçmen karşıtı söylemlerde görülen artış ve Ankara'da Suriyelilere yönelik kitlesel saldırıların ardından yaşandı.

24 Ağustos: Suriye'ye ilişkin bir gözlemci kuruluş Türk jandarmalarının Türkiye sınırını geçmeye çalışan iki genç Suriyeliye işkence ve kötü muamelede bulunduğunu [raporladı](#).

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE

24 Ağustos: Suriye'ye ilişkin bir gözlemci kuruluş Türk jandarmalarının Türkiye sınırını geçmeye çalışan iki genç Suriyeliye işkence ve kötü muamelede bulunduğunu [raporladı](#).

24 Ağustos: Adana'daki bir cezaevinde gardiyanlar çıplak aramaya direndiği için mahkum Mehmet Emin Ado'ya fiziksel şiddet [uyguladı](#).

25 Ağustos: HDP üyesi [Celalettin Yalçın](#), İstanbul'da kendini polis olarak tanıtan bir grup tarafından kaçırıldı ve işkenceye maruz bırakıldı. Yalçın ertesi gün İstanbul'da bir yol kenarında bırakıldı.

25 Ağustos: Anayasa Mahkemesi, Ocak 2017'de polis tarafından bir kişinin zorla üstünün aranmasının kötü muameleyle karşı korunma hakkının ihlali olduğuna [hükmetti](#).

26 Ağustos: Zorunlu askerliğini yapmakta olan Mehmet Ali Akşit, yazılı bir şikayet dilekçesinde amirleri tarafından maruz bırakıldığı bir işkence hadisesini detaylarıyla [anlattı](#).

26 Ağustos: İki insan hakları kuruluşu tarafından ortaklaşa hazırlanan bir raporda Diyarbakır'daki

cezaevlerinde mahkumlara yönelik çıplak arama, sözlü hakaret ve fiziksel şiddet hadiseleri [ortaya çıkarıldı](#).

27 Ağustos: Diyarbakır'da jandarmalar gözaltı işlemi için gerçekleştirdikleri ev baskınlarında sekiz kişiye işkence ve kötü muamele [uyguladı](#).

SINIR ÖTESİ KÖTÜ MUAMELE VE HAK İHLALLERİ

23 Ağustos: Türk Hava Kuvvetleri tarafından gerçekleştirilen saldırılar sonucu Kuzey Irak'ta iki sivilin hayatını kaybettiği [haberleştirildi](#).

24 Ağustos: Stocholm Center for Freedom tarafından yayımlanan yeni bir [raporda](#), Türk hükümetinin INTERPOL mekanizmalarını yurtdışında yaşayan muhaliflere yönelik bir baskı aracı olarak kullanma yöntemleri ortaya kondu.